

Aan: Gedeputeerde Staten van Gelderland

Uw kenmerk	:		Inlichtingen	:	
Ons kenmerk	:	2023-RES03	Doorkiesnr.	:	06-
Datum	:	20 maart 2023	Emailadres	:	@regiorivierenland.nl
			Bereikbaar	:	ma - do

Onderwerp : 'Zienswijze Onderzoeksagenda Milieu voor windbeleid en RES',
zaaknummer 2022-005244

Geacht College,

Met deze brief dienen wij een zienswijze in op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het Windbeleid en RES zoals deze door u is vrijgegeven. Wij zien uw reactie op onderstaande punten graag tegemoet.

Eerdere reactie van de Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland

De Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland heeft in de aanloop naar de NRD in haar vergadering van 12 december 2022 een aantal aandachtspunten meegegeven ten aanzien van de inhoud, het proces en de communicatie. Deze aandachtspunten zijn slechts beperkt in de NRD verwerkt en daarom is de reactie nogmaals als bijlage bijgevoegd. Deze maakt onderdeel uit van onze zienswijze.

Doel plan-MER en bevoegdheden provincie

Een herijking van de RES 1.0 is geen gegeven

Op pagina 6 van de NRD wordt het doel van het plan-MER beschreven ("... om een herijkte RES 1.0 te kunnen borgen ...") en onder 1.2 wordt gesteld dat het MER onder andere is bedoeld voor de herijking en borging van zoekgebieden uit de RES 1.0. Wij stellen dat, voor zover het om borging gaat, we daar achter kunnen staan. Een eventuele herijking vloeit echter voort uit de voortgang van de RES. Dit is geen gegeven.

Een eventuele herijking is een gezamenlijk besluit

Paragraaf 1.4 suggereert dat de provincie bevoegd gezag is voor een herijking. Zoals hierboven genoemd is een herijking geen gegeven en wordt de keuze hiertoe niet door de provincie bepaald. Het af laten vallen of toevoegen van gebieden in een herijking is een aangelegenheid die lokaal besluiten vergt omdat het mogelijk eerdere regionale afspraken/lokale besluitvorming doorkruist/herroept.

Primair doel plan-MER

Op Pagina 9 en 10 wordt gesteld "heldere afbakening: het plan-MER is in de eerste plaats een objectieve studie naar (potentiële) milieueffecten. Er worden geen bestuurlijke keuzes of afwegingen in gemaakt. Dit is een belangrijk uitgangspunt voor de betrokkenheid van (regionale) stakeholders. Het is geen bestuurlijk onderhandelingsproces, maar biedt een objectieve onderbouwing ten behoeve van regionale afwegingen en keuzes. Het plan-MER is namelijk ook bedoeld voor het aangaan van gesprekken met de gemeenten en regio's om te komen tot een herijkte RES. Bestuurders kunnen in die gesprekken keuzes maken;"

Wij leggen deze alinea als volgt uit: Het Plan-MER is een objectieve studie naar potentiële milieueffecten. De resultaten van het Plan-MER **kunnen** aanleiding vormen om **gezamenlijk** te concluderen dat het noodzakelijk is om de afspraken uit de RES 1.0 te herijken en een RES 2.0 op- en vast te stellen.

Samenvattend:

- Wij verzoeken u te bevestigen dat de resultaten van het plan-MER **kunnen** leiden tot een herijking, maar dat dit geen gegeven is.
- Wij verzoeken u duidelijk aan te geven dat een eventuele herijking van de RES 1.0 geen uitsluitend provinciale aangelegenheid is, maar een gezamenlijke besluitvorming vereist van alle in de RES betrokken bestuurlijke partners.
- Wij verzoeken u kort en bondig aan te geven wat het primaire doel van het Plan-MER is en hoe de provincie haar positie ziet met betrekking tot een eventuele herijking van de RES 1.0.

Gebruik van actuele en recente informatie

Geen verwijzing naar bestaande (concept) MER-ren

Uit de NRD blijkt niet dat bestaande (concept) MER-ren voor concrete initiatieven zijn gebruikt als informatiebron. Dit dient expliciet wel in het MER te worden gedaan. Denk daarbij o.a. aan het MER voor wind in Culemborg, waarin veel informatie is opgenomen over de mogelijkheden en onmogelijkheden van windenergie binnen de gemeente.

- Wij verzoeken u aan te geven of, en zo ja welke, (concept) MER-ren zijn en/of worden meegenomen in het plan-MER.

Afwegingskader Nieuwe Hollandse Waterlinie

Er is een afwegingskader opgesteld voor energieprojecten in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Dit kader wordt niet genoemd in de NRD als uitgangspunt voor het Plan-MER. Andere provincies, waaronder Utrecht, hanteren dit wel als kader.

- Wij verzoeken u bovengenoemd afwegingskader mee te nemen als uitgangspunt voor het Plan-MER.

Gebruik van gedateerde cijfers

In tabel 3.1 staan cijfers uit de RES 1.0 (uit 2021). Er zijn recentere cijfers beschikbaar, bijvoorbeeld cijfers uit de Statenbrief Tussenbalans Regionale Energiestrategieën van 5 oktober 2022. Deze geeft het meest recente en actuele beeld van wat er al is en wat er nog nodig is.

- Kunt u toelichten waarom er geen recentere cijfers zijn opgenomen in het NRD?

Weergave en interpretatie van resultaten uit RES 1.0 FruitDelta Rivierenland

Wij hebben enkele onjuistheden danwel onduidelijkheden geconstateerd met betrekking tot informatie over onze RES 1.0 en/of het opgenomen kaartmateriaal:

Afbeelding 3.3

Voor afbeelding 3.3 zijn gegevens aangeleverd die niet goed overgenomen zijn.

Hierdoor bevat de afbeelding voor wat betreft de regio FruitDelta Rivierenland diverse fouten:

- De kansrijke gebieden voor wind bij Culemborg, Zaltbommel (A2) en Midden-Betuwe zijn in de RES 1.0 aangeduid als 'Ambitie 2030'. Nu staan ze als "Reserve na 2030" in de NRD;
- De kansrijke gebieden voor wind bij Deil en Wadenhoijen hebben de status "Verkennen 2030" in de RES 1.0. Nu staan ze als "Reserve" opgenomen in de NRD;
- Voor Zaltbommel is in de RES 1.0 geen afgebakend gebied weergegeven, maar wel een tekstuele verwijzing naar lokaal beleid. Dit moet in of bij de afbeelding worden vermeld.

Aanduiding gebieden voor wind

Op pagina 20 is een interpretatie gegeven van de gebieden zoals die in FruitDelta Rivierenland zijn aangeduid voor windenergie. Deze interpretatie is niet correct. In onze eerdere brief met aandachtspunten (zie bijlage) is de juiste interpretatie weergegeven.

- We verzoeken om aanpassing van afbeelding 3.3 en de aanduiding van de gebieden voor wind.

Kwaliteit kaartmateriaal algemeen

De beeldkwaliteit van het kaartmateriaal in de NRD is dusdanig slecht dat wij niet goed na kunnen gaan of hier wel de juiste informatie op wordt getoond.

- Wij stellen vast dat, vanwege de beeldkwaliteit van de kaarten, wij op basis hiervan geen eventuele onjuistheden hebben kunnen constateren.

Wijze van beoordelen

De zoekgebieden in de regio zijn conform de RES 1.0 redelijk ruim aangegeven in blokken, maar hoe wordt dit beoordeeld als delen van dit zoekgebieden als uitsluitingsgebied worden gezien? Wat is ook de status van de belemmeringen zoals die worden beschreven? Er is op dit moment geen norm voor geluid, maar er worden wel afstandsnormen gehanteerd. Daarbij is het ook niet altijd duidelijk voor welk type windturbine de afstandsnormen gelden.

- We vragen met klem aandacht voor de onzekerheden die er zijn ten aanzien van de beschreven belemmeringen en een beoordeling op lokale schaal van de hardheid van belemmeringen zoals die thans zijn benoemd.

Natuur, landschap en bodem

Natura 2000

Het is algemeen bekend dat ontwikkelingen binnen Natura 2000 niet of nauwelijks mogelijk zijn. Voor de Veluwe (en een extra zone van 1 km) wordt dit concreet ingevuld met het criterium "Wespendief", maar beperkte ontwikkelingen gelden ook voor andere Natura 2000-gebieden in de provincie.

- Waarom wordt Natura 2000 niet als uitsluitingsgebied gezien?

Landschap

Het waardevol open gebied lijkt een inhoudelijke uitwerking van de provinciale beleidscategorie Nationaal Landschap Rivierenland. Hiermee lijkt het een dubbeling.

- Kunt u aangeven waarom zowel de categorieën waardevol open gebied als Nationaal Landschap Rivierenland worden gehanteerd?
- Waarom worden criteria ten aanzien van Landschap als maatgevend beschouwd voor de besluitvorming over locaties en technieken? En wat betekent dat nu werkelijk in de beoordeling van zoekgebieden?

Bodem

In de NRD wordt gesteld dat wordt gekeken naar de mogelijke effecten van (de fundering van) windturbines op eventuele scheidende lagen in de bodem. Onduidelijk is echter hoe wordt omgegaan met de mogelijke milieueffecten van zonneparken op bodembeschermingsgebieden.

- Kunt u aangeven hoe in het plan-MER de milieueffecten van zonneparken op bodembeschermingsgebieden worden meegenomen?

Nadere informatie

Wij vragen u om bovenstaande punten mee te nemen in de besluitvorming over de NRD en/of het plan-MER proces. Mocht u vragen hebben naar aanleiding van onze zienswijze, dan kunt u contact opnemen met [REDACTED] procesmanager RES FruitDelta Rivierenland.

Hoogachtend,

[REDACTED]
[REDACTED]
Voorzitter Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland

Bijlage 1: Aanbevelingen Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland plan-MER Actualisatie Windbeleid Gelderland

Besproken in Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland d.d. 12-12-2022 n.a.v. toelichting op het plan-MER proces

Inleiding

Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland wil actief aanhaken op het plan-MER dat door de provincie Gelderland opgesteld gaat worden om de zoekgebieden voor duurzame opwek, die in de verschillende Regionale Energiestrategieën zijn opgenomen, beleidsmatig te verankeren. Het plan-MER voor het windbeleid van Gelderland zal opgesteld worden in de periode van december 2022 tot medio 2023. De regiegroep stelt voor om onderstaande input in te brengen in het plan-MER proces om zo de belangen van de regio zo goed mogelijk voor het voetlicht te brengen. De RES 1.0 FruitDelta Rivierenland met een bod van 1,2 TWh vormt hiervoor het uitgangspunt.

Inbreng

Regio Rivierenland heeft deelgenomen aan de landelijke pilot 'RES en milieueffectrapportage'. De stuurgroep RES heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) gevraagd te adviseren over informatie die voor de concept-RES is verzameld in relatie tot het uitvoeren van een MER. Daarbij heeft de Commissie m.e.r. aangegeven dat de weloverwogen keuze van de regio voor een landschappelijke insteek bij de concept-RES heeft geleid tot een kwalitatief goede en uitgebreide landschappelijke studie als basis voor de RES 1.0. Dit heeft bijgedragen aan een duidelijk vertrekpunt voor het vervolg.

Voor de RES 1.0 waren in relatie tot m.e.r. in essentie 2 zaken belangrijk:

1. Welke milieubelemmeringen en -kansen zijn relevant voor de kansrijke gebieden en welke afwegingen zijn er gemaakt of te maken in deze?
2. Zijn de zoekgebieden verder af te bakenen op basis van de capaciteit van de gebieden en mogelijke alternatieve oplossingsrichtingen?

Deze 2 zaken geven we graag mee aan de provincie in de verwachting dat in de Plan-MER hierop kan worden voortgebouwd.

Ad1: Milieubelemmeringen en afwegingen

Voor alle kansrijke gebieden, zoals opgenomen in de RES FruitDelta Rivierenland 1.0, is inzichtelijk gemaakt in hoeverre verschillende aspecten in de afweging zijn betrokken. Hierbij zijn de volgende aspecten beoordeeld:

- Opbrengst;
- Landschap;
- Maatschappelijk draagvlak;
- Beleid gemeente;
- Netimpact.

Die beoordeling is voor ieder kansrijk gebied weergegeven in de vorm van een diagram (zie onderstaand voorbeeld Repowering Echteld).

We beseffen dat hiermee niet alle milieubelemmeringen en -kansen aan de orde zijn geweest en gaan er van uit dat het Plan-MER van de provincie hier meer kleur in kan geven voor de door ons aangegeven kansrijke gebieden.

Ad 2 Afbakening gebieden en alternatieve oplossingsrichtingen

In vergelijking met de concept RES hebben we in de RES 1.0 nader duiding gegeven aan de voor onze regio kansrijke gebieden voor wind. Er is een uitgebreid proces doorlopen met ateliers met deelnemers uit diverse hoeken van onze samenleving. De kansrijke zoekgebieden uit de concept RES zijn verder afgebakend en vertaald naar 3 typen kansrijke gebieden:

1. Ambitie 2030: deze gebieden zijn onderdeel van het RES-bod 1.0.
2. Verkennen 2030: Deze gebieden scoren goed in de integrale afwegingen, maar op een aantal onderdelen niet genoeg om mee te kunnen nemen in het RES-bod 1.0;
3. Reserve na 2030: Deze gebieden hebben landschappelijk gezien niet de eerste voorkeur of kunnen op dit moment op weinig draagvlak rekenen, maar dit kan in de toekomst mogelijk veranderen.

Als regio hechten we eraan om over deze typen gebieden te communiceren. Wij blijven dat in ieder geval doen. Wij stellen dan ook voor dat u deze gebieden betreft in het Plan-MER en van een uitgebreide milieubeoordeling voorziet. De integrale afweging zoals die door ons is gemaakt per gebied leveren we daarbij aan, zodat u deze afweging niet opnieuw hoeft te maken.

Aanbevelingen voor het te doorlopen traject

- a. Zoals duidelijk mag zijn heeft er in de regio FruitDelta Rivierenland een uitgebreid proces met vele stakeholders plaatsgevonden om te komen tot kansrijke gebieden. Wij hechten er dan ook veel waarde aan als de terminologie van kansrijke gebieden en termen als "Ambitie 2030", "Verkennen 2030" en "Reserve na 2030" ook door de provincie kunnen worden gehanteerd om onduidelijkheden richting de stakeholders te voorkomen.
- b. Wij staan ervoor open om de discussie te voeren over andere, mogelijk beter te beoordelen gebieden voor wind. Zeker als de ambities voor deze gebieden nog niet in beleid zijn vastgelegd. We gaan er van uit dat de provincie indien nodig een dergelijke discussie initieert en dat wij daarbij betrokken worden.
- c. De communicatie over de beoordeling van de provincie, mogelijke alternatieven en andere dan door ons als kansrijk benoemde gebieden wordt altijd vroegtijdig en voorafgaand aan daadwerkelijke communicatie met de omgeving met ons afgestemd.
- d. In onze RES 1.0 zijn voor zon geen zoekgebieden opgenomen maar wordt verwezen naar lokaal zonbeleid. We gaan ervanuit dat in de NRD onder 'gemeentelijk beleid' wordt opgenomen dat gemeenten lokaal zonbeleid hanteren. Gemeenten zijn hiervoor immers bevoegd gezag.
- e. Wij zien in het MER ook graag de positieve milieueffecten terug. Met name het voorkomen van CO₂-emissies is een belangrijk positief effect en een belangrijke drijfveer voor de energietransitie. Deze dient dan ook in de effectbeoordelingen te worden meegenomen.
- f. De verwachting is dat er veel met GIS-kaarten wordt gewerkt. Maar GIS-kaarten hebben ook altijd iets absoluuts. Lokaal maatwerk is al snel heel erg lastig. Wij vragen nadrukkelijke aandacht voor dit lokale maatwerk bijvoorbeeld door het goed betrekken van onze eerdere analyses in het kader van onze RES 1.0 en deze ook naast GIS-kaarten in het MER te betrekken.
- g. Tenslotte verzoeken wij provincie om tijdig afspraken te maken over de communicatie van belangrijke momenten als inspraak of informatiebijeenkomsten, zodat we ook vanuit de regio en betrokken gemeenten hier de aandacht op kunnen vestigen.